

ХУДОЛІЙ Інна,

*здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр»
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

Науковий керівник: ВЛАСЕНКО Наталія,

*кандидатка біологічних наук, доцентка
кафедри початкової освіти Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Формування екологічної компетентності громадян України є одним з найголовніших пріоритетів розвитку освіти, що проголошено деклараціями ООН і врегульовано низкою інших законодавчих документів нашої держави. У Концепції сталого розвитку, присвяченій проблемам довкілля й гармонійного розвитку людства, значної уваги приділено екологічній культурі та свідомості, інформованості людей в аспекті ситуації у світі, власному життєвому середовищі, їхній обізнаності з можливими шляхами розв'язання кризових екологічних ситуацій, концептуальними підходами до збереження біосфери. Екологічно доцільні зміни у свідомості людини можуть бути здійсненими через оновлення змісту екологічної освіти й виховання.

Видатний педагог В. О. Сухомлинський стверджував, що природа лежить в основі дитячого мислення та творчості. Учений вважав, що формувати у людини ставлення до рідного краю як частки природи слід починати з раннього віку. Основою екологічної підготовки мають бути, звичайно, біологічні знання – закони життя живої природи і розуміння того, як необхідно жити, щоб не порушити гармонії навколишнього середовища [1].

У процесі екологічної освіти відбувається формування екологічної культури і пошук шляхів вирішення екологічних проблем. Саме екоосвіта, що спирається на

національну культуру, формує основу духовності і моральності людини. Ідеї неперервної екологічної освіти розвиваються в роботах вітчизняних та зарубіжних педагогів і психологів (В. Вербицький, М. Дробноход, А. Захлебний, В. Сухомлинський, І. Зязюн та ін.) [2].

Загалом екологічне виховання є психолого-педагогічним процесом впливу на формування особистості з певними наперед визначеними якостями, які відповідають меті екобезпечного розвитку цивілізації. Зокрема, І. Зязюн розглядає екологічне виховання як психолого-педагогічний процес впливу на людину з метою формування у неї знань наукових основ природокористування, необхідних переконань і практичних навичок, певної орієнтації та активної соціальної позиції в галузі охорони довкілля, раціонального природокористування й відтворення природних ресурсів [2].

Відповідно до проекту нового базового Закону України «Про освіту» визначено 10 ключових компетентностей для Нової української школи, однією з яких є екологічна грамотність і здорове життя. Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя [3].

Важливою умовою подолання становища, яке склалося, є формування в учнівської молоді культури здоров'я, основою якої виступають, з однієї сторони, високий рівень знань про здоровий спосіб життя у єдності зі щоденною діяльністю, спрямованою на їх реалізацію (заняття фізкультурою і спортом, раціональне харчування, дотримання розпорядку дня, оптимальні зміни видів діяльності тощо), з іншої – сформованість екологічної культури, в основі якої лежить високий рівень екологічних знань.

Найбільш сприйнятливою категорією до такого впливу є учні початкової ланки загальноосвітньої школи з їх природною допитливістю. Тому надзвичайно важливо, щоб саме в цьому віці прищепити їм любов до природи, закласти в них

підвалини бережливого ставлення до неї, а значить спонукати їх постійно дбати про своє здоров'я.

Послідовність у розв'язанні питань екологічного виховання передбачає закладання його підвалин з раннього віку з компетентним залученням сім'ї, дошкільних закладів і школи, у якій початкова школа виступає першою обов'язковою та системною інституцією. Молодший школяр знаходиться у тому віковому періоді, коли для дитини питання взаємодії з природою є важливими, необхідними, цікавими і значущими. Власне крізь призму цієї взаємодії відбувається процес гармонійного становлення особистості – її успішного розвитку, навчання, виховання й соціалізації [3].

Отже, потреба формування екологічної грамотності молодших школярів актуалізується у кількох змістовно самостійних напрямках – гармонізації взаємодії дитини і природи, екологічної і компетентнісно орієнтованої освіти. Екологічна освіта має бути міждисциплінарною, практико-орієнтованою, спрямованою на вирішення проблем взаємодії довкілля й економічних потреб суспільства. Визначаючи мету екологічної освіти, варто виходити з того, що кінцевим результатом екологічної освіти є формування людини нового типу з новим екологічним мисленням, здатної усвідомлювати наслідки своїх дій стосовно навколишнього середовища, і такої, що вміє жити у гармонії з природою.

Список використаних джерел:

1. Ратушняк О. М. Формування екологічної компетентності учнів початкової школи. Методика початкового навчання і дошкільного виховання. Збірник наукових праць. Вип. 16 (1–2014). С. 325-330.
2. Попова І. В. Поняття і структура екологічного виховання особистості в системі виховної діяльності. Науковий вісник. Серія «Філософія». Харків: ХНПУ, 2016. Вип. 46 (частина І). С. 151-165.

3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. Режим доступу: mon.gov.ua/activity/education/zagalna.../konczepczyia.htm
4. Загорський В. С., Борщук Є. М. Екологічна освіта як важливий чинник освіти для стійкого розвитку. Науковий вісник НЛТУУ. 2007. Вип. 17.5. С.227–230.

ЧЕРКАСОВА Світлана,

викладачка Комунального закладу «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»

ВОЛОДІННЯ НОВИМИ МУЗИЧНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ – НЕОБХІДНА УМОВА В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

Оновлення освіти сьогодні вимагає від педагогів знання тенденцій інноваційних змін, інтерактивних форм і методів навчання, володіння технологіями діагностування, розвинених дидактичних, рефлексивних умінь, вміння оцінювати і аналізувати свою педагогічну діяльність.

Усі сучасні методи, при всій їх відмінності, спрямовані на розвиток інтелектуально-творчої особистості. Серед сучасних інноваційних освітніх технологій можна виділити: креативне навчання, проблемне, особистісно-орієнтоване, контекстне, модульне, віртуальне та ін. Всі ці моделі мають відношення до інноваційного процесу в музичній педагогіці.

Унікальним методом, який у процесі інструментально-виконавської підготовки майбутніх фахівців набуває особливого сенсу і змісту є метод художньо-творчих проєктів. Він спрямовується на формування й виявлення індивідуальної неповторності кожного студента, міри його творчої спрямованості, музично-виконавського досвіду, самостійності, самореалізації і самовираження.